

איזו הפתעה הבאתי לך אחי?

פיטס טל אריאלי

תיאטרון

12 הבלשים

12 המושבעים (הבימה) הוא מחזה, שאם כי נכתב במקורו במיוחד כמחזה טל-ביזיה, נמנה על הטובים שבמחזות האמריקאים שנכתבו בשנים האחרונות. ביסודו הוא מחזה מתח בלשי בלתי מסובך. נער פורטוריקאני, בן שכונת עוני, נאשם ברצח אביו. קיימות גנדו הוכחות מרשיעות. קיימת עדותה של אשה, שראתה את מעשה הרצח, מבעד לחלונות הרכבת, שהפרידה בין חלונה לחלון הדירה בה בוצע הרצח. קיימת עדותו של שכן זקן שראה את הנער בורח אחרי הרצח. קיימת עדותו של זבן שזיהה את הסכין בה בוצע הרצח, כסכין שמכר לנער. הנער עצמו אינו יכול להוכיח את האליבי שלו.

להגנתו של הנער אין שום עדות. אף על פי כן אין אשמתו של הנער ברורה. לאט לאט מתגלות סתירות בין העדויות השונות, והן מופרכות מעיקרן. ולמרות שלא נתגלה מי הוא הרוצח האמיתי, נהנה הנער מהספק — יוצא זכאי.

תפקיד הבלש נמסר לידיהם של 12 אנשים, אזרחים רגילים, שאינם חוקרים מקצועיים. בכך שיפוטם האנושי, בכשרם להבחין בין אמת ושקר, ובמצפונם, תלוי גורלו של הנער. 12 אלה הם המושבעים, המסתגרים בחדר בית-המשפט כדי לחרוץ דין.

זיכוי עם גריגר ספק. אולם העלילה הבלשית היא רק יסוד המחזה. עליה בנה המחזאי רגיינאלד רוו דגם בועזיאנפין של החברה האמריקאית, צייר ביד אמן את הטיפוסים האופייניים לה, ניתח את מניעיהם, את רמת מוסרם ותרבותם. מתוך כך יכול היה להגיע בנקל לבהינת מהותה של הדיקטאטוריה האמריקאית, המשאירה את חריצת הצדק בידיהם הבלתי-אמונות של אזרחים פשוטים.

כל זה, המצטרף למחזה-מתח העולה משיא אל שיא, הנה בין הומור לטרגדיה, והמתחבל גם בשפע של פסיכולוגיה, שימש לרגיינאלד רוו כמכשיר להוקעת הדעות הקדומות וקטנות-המוחין בחברה האמריקאית. הוא מגסה להוכיח במחזה זה כי די בלוחם צדק אחד, שיהיה עקבי וישר עם עצמו, כדי להביא לנצחונו של הצדק.

במקרה זה הנצחון הוא יותר נצחון-הי מצפון מאשר הצדק. כאשר מסתיים המחזה, אין כל בסחון, לא למושבעים ואף לא לצד פים, כי הנער אמנם לא רצח את אביו. אולם גריגר הספק באשמתו מוכה אותו מכל אשמה.

השוואה עם סרט. לפני שנתיים הוצג מחזה זה בישראל על בד הקולנוע כסרט משפט צדק. לצופה הישראלי ניתן איפוא להשתחף בין שני ביצועים שונים. הבימה אינה מפסידה מהשחאה זו. ביומו של אברהם ניניו הוא חלק ונקי, ותפאורתו של אונזן אדר, שהשתמש בצילומי מגרדי-שח"קים כדי לבנות רקע למתרחש על הבמה, היא מצוינת.

בתפקידים הראשיים מצטיינים בעיקר יהושע ברטנובו ושמואל רודנסקי. בתפקיד האב המתוסבך, המתקשקש לשלוח את הנער ל"כיסא החשמלי, כדי לנקום בבנו, שניהם גוזלים את המחזה מידיו של הגיבור הראשי משה אשורוב, כאדריכל השקול, העומד בחילה לבדו מול 11 איש, מצליח לבסוף לשכנע את כולם. שאר השחקנים, כולם גברים, צולעים בעקבות תפקידיהם, חלקם מתוך הפרות-יתר וחלקם מתוך הצטנעות-יתר.

האח! הידד! מי יתן ויהיו הומירות הללו כצרי על לבכם ונשמחכם תדושן עונג." ניסף להוראות מכלל התקליט גם אזהרות לרוכשיו: שמור על הפלאטא כעל בבת-עיניך! נקה תנקה בשרחל לפני הקונצרט ואחרי! לא תשימנה עלי כיריים ותנור פן תאבד צורתה והיתה כחומר באין יוצר! לא תשאלנה לריעך גם אם אהבת אותו כמור, פן ישרוט בשרה לאין מרפא והעלטה קולות נכאים! לא תניח עליה מגהץ שקורין ביגעל-איון אלא אם כן פג חומו והצטנן! לא תפרוס עליה לחם כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם!... **בתיה ורפנו,** מי שהיתה ילדת הפלא הישראלית בשדה הרקודים הספרדיים, קיבלה לאחרונה הזמנה מענינת מהרקדן הספרדי המפורסם אנטוניו. בתיה, שהיא כיום בת 20 וחיילת כצה"ל, שמה עד גיוסה לצבא את קשריה עם אנטוניו, נסעה אליו מדי שנה להשתלמות. החודש קיבלה בתיה הומנה להשתתף ב"פסטיבל ריקודים ספרדיים שיתקיים ביוני 1960 בספרד, בו ישתתפו רקדנים מכל היבול. במסגרת הזמנתה יתן לה אנטוניו לי-התאמן בבית, ולבקרים יתן בואה אליו מאחר שהוא סבור כי רבים סיכוייה לזכות במקום הראשון. עתה מחכה בתיה לשתרר מוקדם מזה"ל... **מבצע הנוכה מיוחד** על ידי תיאטרון הילדים המאוחד — תילו-תליל: התיאטרון הרכיב לא פחות מחמש להקות, בהן משתתפים 40 שחקנים מבוגרים ו-60 ילדים, אשר יציגו בעת ובעונה אחת חמישה מחזות במקומות שונים... **עודד קוטלר,** שחקן הקאמרי המשתתף גם בסרט חולות לנהיטס, גרם השבוע כאב ראש רציני למנהלי התיאטרון. הוא היה צריך לטוס באחד מערבי השבוע מאילת, שם נערכו צילומי הסרט, לתל-אביב, כשי-לפתע התברר שלגלגל המטוס אירע תקר. מאחר שבאילת לא נמצא גלגל רורבי בוטלה הטיסה. במקומה של הודו הופיע באותו ערב, בהצגת מלאך האבן, אילי גורליצקי, שלא היה לו כל מושג קודם על תפקיד זה. חצי שעה לפני ההצגה נתנו לו לשנן את הטקסט בעליפה, אולם אילי ביצע אימפרו-ביצוע על הבמה, שיעשע לפחות את השחקנים בשינויים השונים שהכניס לטקסט המקורי של ההצגה... **הבאתו של התיאטרון** היהודי הממלכתי מפולין ע"כ הנהלתה של אידה קמינסקה לא היתה בטוחה כל כך רע כפי שאפשר היה לחשוב תחילה. מאחר ששחקני התיאטרון מקבלים את משי-כורתם מממשלת פולין, הם מקבלים בארץ 14 ל"י ליום דמי כלכלה לאיש. מזה הם מוציאים במלון 13 וחצי ל"י, וחצי לירה נשארת להם כדמי-כיס. מאחר שהוצאות הנסיעה שולמו על ידי הממשלה ולא הוטלו מיסים על הכרטיסים, עשויה הופעת התיאטרון להכניס רוח של כמה רבבות ל"י לאמרגן קלמן גינצבורג, שאירגן את ביקור התיאטרון... **השבוע תתקיים** הצגת המאה של העצים חמים זקופים בתיאטרון הבימה. עד כה ביקרו בהצגה זו כ-150 אלף איש. במסיבה שתיערך אחרי הצגת המאה, יקבלו השחקנים תעודה שתוכיח כי עצים חיים זקופים ניטעו על שמם.

תדריך

הצגות

● **עוד נהר אחד** (אהל) — רב-חובלה של אניתימשה, התקועה במעלה נהר אפרי-קאי, נופל קרבן למרירות מלחיו ולסילוף מושגי הדמוקרטיה. הסובה בהצגות האהל בשנים האחרונות.

● **ביקור הגברת הזקנה** (הבימה) — בדיחתו האכזרית של פרידריך דירנ-מאס על מיליונירית זקנה הקונה את מצ-פונה של עיירה שלמה. ביום מזהיר של יוסף מילוא.

● **הלדיה השניים-עשר** (התיאטרון הקאמרי) — מתלתו העליונה של שקספיר, בביצוע נוסח בצל-יוזק.

● **12 המושבעים** — (הבימה) — ראה לעיל.

תערוכות

● **ציורי ופסלי הקיבוצים** (מוזיאון תל-אביב) — 80 ציורים ו-16 פסלים מקי-בוצי כל הזרמים מדגימים את המהפכה בציור הקיבוצי, בו תפס הציור המופשט את מקומו של הציור הריאליסטי.

● **מקס קוזק** (גלריה כ"ץ) — ציוריו המופשטים אשר במשך ג' ימים מלאה שחקן ורקדן לשעבר.

סינטבון
 כובס מנקה ומצננע הכל
 יותר טוב

עקרות הבית מתלהבות מהאריזה החדשה. התיכות הבודדות הן שימושיות וחסכוניות.

כשר. מחיר החפיסה 325 פ"י תוצרת נקה — תוצרת איכות.

תה תסס תקבל פרס

דואו בי"ס לרקודים אקסלוסיבי
 ההרשמה: תל-אביב רח"פניסקר 2 8-5 אחה"צ

חליפות הריון
 קנייה מיוחדת

ת"א שדו חסדיק 19
 62, 19 13, 12 olabik

אנאל נאלא לבל אהל ויסומט

לקראת חנוכה:
 8 סיפורי ילדים נוספים בגלגלים צבעוניים

משקפת - סיכה בתמונות צבעוניות נהדרות

להשיג בחנוכה למתנות ולצעצועים

2.950

המפיץ: **עלעוטי שוקר** תל-אביב אלנבי 108

יצוא מרכזי
 באוניה אייניאס יצא המשלוח הראשון של מזון-מלכות טוני-רויאל המיועד לשיעור-יצוא זה. ב-33750 דולר, מוחה אך חלק קטן מההזמנות שנמסרו לטנה, תעשייה כימית ופרמצבטי-בע"מ, יצרני הטוני-רויאל. בקרוב תבוצע יתרת היצוא לארצות האחרות.